

بررسی و ارزیابی عملکرد مدیران تربیت بدنی بر ورزش‌های بومی و

محلی جوانان عشایر استان سیستان و بلوچستان

مهندس مریم ثمره طالبی^۱

چکیده:

تحقیق حاضر در صدد پاسخگویی به این مسئله است که نقش عملکردی مدیران ورزشی تا چه اندازه در توسعه و یا عدم توسعه ورزش‌های بومی و محلی در جامعه عشایری مهم تلقی می‌شود. آیا این نقش تا حدی هست که کم‌توجهی به آن، باعث رکود و فراموشی ورزش‌های بومی و محلی در بین جوانان عشایر گردد یا نه؟ پس از انتخاب ۳۸۰ نفر از جوانان و ۳۶ نفر از مدیران و کارکنان مرتبط با مسائل ورزشی از طریق آزمون معنی داری t و تجزیه و تحلیل واریانس و انحراف معیار با نرم افزار SPSS، معلوم شد علت فراموشی این ورزش‌ها، علیرغم انطباق با فرهنگ و آداب و رسوم جامعه عشایری، مؤلفه‌های اثر گذار مهمی مانند عدم توجه به مسائل فرهنگی - اجتماعی، برنامه‌ریزی، مسائل مالی و اعتباری، مسائل اجرایی و بالاخره آموزش است؛ ضمن اینکه تفاوت معنی داری بین دو دیدگاه مدیران تربیت بدنی و جوانان عشایر در این خصوص مشاهده نشده است و هر دو دسته معتقد بوده‌اند که علت فراموشی و رکود این ورزش‌ها، عدم توجه به مؤلفه‌های ذکر شده می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: عشایر، ورزش‌های بومی و محلی، جوانان، مدیران ورزشی، ارزیابی عملکرد.

مقدمه

جامعه عشایر بعد از دو جامعه شهری و روستایی به عنوان جامعه سوم دارای واقعیات و خصوصیات است که آن را از دو جامعه دیگر متمایز می‌نماید. این خصوصیات عبارتند از:

۱- ساخت اجتماعی قبیله‌ای، ۲- اتکای معاش به دامداری و ۳- شیوه زندگی مبنی بر کوچ. با این ویژگی‌ها، بر اساس آخرین سرشماری مرکز آمار ایران در سال ۱۳۸۷، تعداد ۱۸۹۸۴ خانوار در قالب ۲۶۲۰ رده یا هلک و در ۲۲۶ طایفه مستقل در ۱۴ شهرستان استان سیستان و بلوچستان زندگی می‌کنند که این تعداد بالغ ۱۰۲۱۹۹ نفر می‌باشند. بیشترین میزان جمعیت عشایر در شهرستان زاهدان با ۳۳۷۶ خانوار و کمترین در شهرستان زهک با ۴۷ خانوار است. گروه سنی ۱۵ تا ۳۵ ساله که جامعه آماری این تحقیق هستند، بر اساس جدول شماره (۱) بالغ بر ۳۸۰۰۰ نفر می‌باشند. پراکندگی و زندگی متحرک عشایر باعث شده است که این جامعه، در اولویت کاری پایین‌تر سازمان‌ها و ادارات دولتی از نظر ارائه خدمات قرار بگیرند. بر این اساس، سازمان امور عشایر ایران به تنهایی نمی‌تواند وظایف همه این سازمان را بر دوش بکشد. هر چند وجود آئین نامه ساماندهی، نقطه قوتی جهت پوشش این کاستی‌ها است، اما عدم نظارت کامل بر اجرای مصوبات آئین نامه توسط مسئولین رده بالا، باعث شده است که به صورت سلیقه‌ای اقدام شود. لذا مدیران سازمان‌های مختلف بایستی مجاب شوند سهم جامعه عشایر را لحاظ نمایند. از جمله می‌توان به برنامه ریزی در خصوص ورزش که امروزه یکی از نیازهای جوامع و یکی از شاخص‌های مهم توسعه محسوب می‌شود اشاره نمود. با احیای ورزش‌های بومی و محلی و ایجاد انگیزه در جوانان، خلأ مذکور تا حدودی برطرف می‌شود.

بیان مسئله:

محقق در صدد بیان این مسئله است که با وجود کم هزینه بودن ورزش‌های بومی و محلی و عجین بودن آنها با فرهنگ و آداب و رسوم جامعه عشایری، علت فراموش شدن آنها چیست؟

اهداف تحقیق:

۱. در اهداف کلی تحقیق، شناساندن و احیای ورزش‌های بومی و محلی در استان، مورد نظر است.
۲. اهداف جزئی: الف: شناخت مهمترین تنگناها و موانع ورزش‌های بومی و محلی و ب: شناخت ورزش‌های بومی و محلی در استان.

ضرورت تحقیق:

اهمیت ورزش در سلامتی و تندرستی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است و به عنوان یکی از شاخص‌های توسعه محسوب می‌شود. اما به دلیل نوع زندگی متحرک و پراکندگی عشایر، امکان گسترش ورزش‌های نوین به دلیل مکان و شرایط خاص، کمتر اتفاق می‌افتد. لذا این تحقیق به دنبال چگونگی احیای ورزش‌های بومی و محلی به عنوان جایگزینی مناسب بجای ورزش‌های رایج می‌باشد.

فرضیه‌های تحقیق:

- ۱- کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل اجتماعی و فرهنگی، مانعی جهت توسعه ورزش‌های بومی و محلی جوانان عشایر محسوب می‌شود.
- ۲- کمبود اعتبارات، مانعی جهت توسعه ورزش‌های بومی و محلی جوانان عشایر به شمار می‌آید.
- ۳- توجه نداشتن مدیران تربیت بدنی به مسائل اعتباری و مالی، مانعی جهت توسعه ورزش‌های بومی و محلی جوانان عشایر است.

۴- کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مشکلات اجرایی، مانعی جهت توسعه ورزش‌های بومی و محلی جوانان عشایر می‌باشد.

۵- کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل آموزش در زمینه‌های ورزش بومی و محلی مانعی جهت توسعه این ورزش محسوب می‌شود.

روش تحقیق:

روش تحقیق پیمایشی است و جامعه آماری از دو نمونه انتخاب شده است: ۱- جوانان عشایر ۲- مدیران و کارشناسان ورزشی. برای انتخاب نمونه جوانان، از گروه سنی ۱۵ تا ۳۵ سال، که بر اساس جدول مورگان، تعداد ۳۸۰ نفر به صورت تصادفی و با نمونه گیری خوشه‌ای - فضایی انتخاب شد. از بین کارشناسان و مدیران تربیت بدنی هم بر اساس جدول مورگان، ۳۶ نفر به صورت تصادفی انتخاب شد.

نگاهی به وضعیت عشایر استان:

استان سیستان و بلوچستان با وسعت ۱۸۷۵۰۲ کیلومتر و جمعیت ۲۴۰۵۷۴۲ نفر در جنوب شرقی کشور قرار دارد. بر اساس آخرین تقسیمات کشوری، دارای ۱۴ شهرستان، ۳۷ بخش و ۹۸ دهستان و دارای ۳۲ نقطه شهری است. این استان از شرق، ۱۸۰۰ کیلومتر با کشورهای افغانستان و پاکستان و از سمت جنوب، ۳۰۰ کیلومتر مرز آبی با دریای عمان دارد. از نظر ایل، عشایر این استان در قالب یک ایل و ۲۲۶ طایفه مستقل و ۲۶۲۰ رده شکل گرفته‌اند که سلسله مراتب ایلی عشایر عبارت است از: ایل، طایفه، تیره، رده، هلک و خانوار.

ویژگی مهم عشایر استان، کوچ دورانی اکثر عشایر است و گروهی از عشایر نیز در فصل بهار به استان خراسان جنوبی کوچ می‌کنند. بر اساس آخرین سرشماری اجتماعی- اقتصادی عشایر کوچنده کشور در سال ۱۳۸۷، عشایر استان سیستان و

بلوچستان دارای ۱۸۹۸۴ خانوار و ۱۰۲۱۹۹ نفر جمعیت است. بعد خانوار عشایر در این استان ۵/۴ نفر و نسبت جنسی، ۹۸ می‌باشد. (مرکز آمار ایران، ۱۳۸۷).

عشایر استان به زبان‌های فارسی، سیستانی و بلوچی (بلوچ زابلی و بلوچ سیستانی) سخن می‌گویند. به جز دو طایفه بامری و عبدالهی در شهرستان دلگان و ایرانشهر و چند طایفه از عشایر زابل از قبیل بزی، کوچال، شیبک، بارانی و تیره ای از طایفه دهمرده و ... سایر طوایف عشایر که تقریباً ۹۰ درصد عشایر استان را تشکیل می‌دهند، دارای مذهب تسنن از شاخه حنفی هستند.

توزیع سنی جمعیت عشایر استان:

بر اساس نتایج سرشماری عشایر در سال ۱۳۸۷، ۴۲/۵ درصد از جمعیت عشایر استان در گروه ۰-۱۴ سال و ۳۹/۴ درصد جمعیت در گروه ۱۵-۳۴ سال قرار دارند و ۱۸/۱ درصد، بالاتر از ۳۵ سال داشته‌اند که ضروری است به قشر جوان این جامعه توجه بیشتری معطوف شود.

جدول شماره (۱): جمعیت عشایر استان بر حسب گروه‌های سنی (سال ۱۳۸۷)

عشایر دوره قشلاق					
نسبت جنسی	درصد	جمعیت			گروه‌های عمده سنی
		جمع	زن	مرد	
۱۰۳	۱۵	۱۵۶۴۲	۷۶۷۹	۷۹۶۳	۰-۴
۱۰۳	۱۳/۶	۱۴۲۱۹	۷۰۰۴	۷۲۱۵	۵-۹
۱۰۶	۱۳/۹	۱۴۷۶۳	۷۱۵۷	۷۶۰۶	۱۰-۱۴
۱۰۰	۱۲/۳	۱۲۵۵۰	۶۲۶۸	۶۲۸۲	۱۵-۱۹
۸۲	۱۱/۶	۱۰۹۳۵	۵۹۸۶	۴۹۴۹	۲۰-۲۴
۸۵	۹/۵	۹۰۳۷	۴۸۸۵	۴۱۵۲	۲۵-۲۹
۹۵	۶	۶۰۸۸	۳۱۲۲	۲۹۶۶	۳۰-۳۴
۹۰	۴/۳	۴۱۶۸	۲۱۹۲	۱۹۷۶	۳۵-۳۹

۷۶	۳/۲	۲۹۵۰	۱۶۷۱	۱۲۷۹	۴۰-۴۴
۹۸	۲/۵	۲۵۹۲	۱۳۱۰	۱۲۸۲	۴۵-۴۹
۱۰۴	۲/۳	۲۴۶۱	۱۲۰۲	۱۲۵۹	۵۰-۵۴
۹۵	۱/۹	۱۹۳۲	۹۹۲	۹۴۰	۵۵-۵۹
۱۱۲	۱/۴	۱۴۹۱	۷۰۴	۷۸۷	۶۰-۶۴
۱۶۶	۲/۵	۳۳۷۱	۱۲۶۷	۲۱۰۴	۶۵ ساله و بیشتر
۹۹	۱۰۰	۱۰۲۱۹۹	۵۱۴۳۹	۵۰۷۶۰	جمع کل

منبع: سالنامه آماری استان سیستان و بلوچستان، ۱۳۸۷.

- ورزش‌های بومی و محلی در جوامع ابتدایی:

بقا و زنده ماندن، تنها هدف انسانهای اولیه بود و به دنبال تحقق این هدف اصلی در جوامع ابتدایی، به دنبال ایجاد بستری جهت زندگی بهتر بوده است. این هدف، بشر اولیه را ناچار ساخته است تا برای به دست آوردن غذا و لباس و مقابله با دشمن و حیوانات، به تلاش و کوشش بپردازد. برخی از فعالیت‌های آنها عبارت بود از: دویدن برای فرار از حیوانات یا شکار حیوانات، پرتاب سنگ به طرف حیوانات، جنگیدن با چوب به شکل شمشیر یا نیزه، گلاویز شدن با افراد مهاجم قبیله‌های دیگر، عبور از مسیرهای دشوار مثل کوهستان یا رودخانه و بسیاری از فعالیت‌های بدنی دیگر که یادگیری و تمرین را ضروری و جزء برنامه‌های اصلی زندگی آنان به شمار می‌رفت و بخش اصلی زندگی جوانان و کودکان آن زمان محسوب می‌شد. در آن جوامع وحشی، فقط آماده‌ترین و مقاوم‌ترین‌ها می‌توانستند زنده بمانند. بعد از آن، روستاها و عشایر کوچ‌نشین شکل گرفت و نیازهای دفاعی منجر به افزایش میزان توانایی‌های بشر شد.

ون دالن و بنت معتقدند که در فرایند آموزش در جوامع ابتدایی به دو حوزه یادگیری توجه می‌شد: مهارت‌های بقاء و مهارت‌های رفتاری. مهارت‌های بقاء شامل توانایی دفاع از حوزه خود و دیگران، توانایی تهیه غذا و لباس و سرپناه و مهارت‌های لازم برای

زندگی در طبیعت بود. مهارت‌های رفتاری نیز برای تضمین بقای گروه طراحی شده بود تا مهارت‌های فرد را در خدمت گروه قرار دهد (اسمعیلی، ۱۳۸۹).

مدیریت ورزشی:

مدیریت ورزشی یکی از مدیریت‌های جدیدی است که از چند دهه پیش در دانشگاه‌های معتبر جهان به عنوان یکی از گرایش‌ها و تخصص‌های رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی جایگاه ویژه‌ای برای خود یافته است. مدیریت ورزشی بیان سازماندهی، برنامه ریزی، هدایت و کنترل فعالیت‌های ورزشی است و ورزش به عنوان پدیده اجتماعی در ابعاد مختلف تاثیر گذار است.

فلسفه وجودی مدیریت در تربیت بدنی بیانگر این حقیقت است که مقوله تربیت بدنی و ورزش به عنوان یک تشکیلات گسترده و در عین حال پیچیده، نیاز به داشتن مدیران ماهر و کارآمد در سطوح مختلف دارد. بنابراین وجود مدیرانی کارآمد و اثر بخش برای سازمان‌ها و به ویژه سازمان‌های ورزشی، امری بدیهی و اجتناب ناپذیر است.

نقش ورزش در زندگی اجتماعی

۱- نقش مشارکت اجتماعی ۲- ورود به فعالیت‌های جمعی و گروهی ۳- تقویت تعهدات جمعی ۴- تقویت هویت ملی ۵- ارتقای حس کمال جویی و کمال طلبی ۶- امید به آینده و چگونگی مقاومت در برابر مشکلات ۷- کنترل اجتماعی ۸- تقویت نشاط و شادابی ۹- تقویت سلامت و بهداشت جسمی و روحی ۱۰- توسعه تجارب اجتماعی و گروهی.

ورزش‌های بومی محلی: آن دسته از ورزش‌ها هستند که ریشه در فرهنگ و تاریخ گذشتگان ما دارد و دارای مزایای زیر می‌باشند: ۱- زنده نگه داشتن تاریخ و آثار زندگی گذشتگان ۲- شناخت از نوع مقابله آنان با مشکلات زندگی ۳- شناخت و آشنایی با

چگونگی پرکردن اوقات فراغت آنان ۴- کم هزینه بودن آنها ۵- امکان جذب توریسم ۶- سلامتی و شادابی.

دسته بندی بازی‌های بومی و محلی:

گرچه بازی‌های محلی را می‌توان از دیدگاه مختلف در تقسیمات کلی دسته بندی کرد، اما به جهت آشنایی بیشتر می‌توان از عناوین رایج تر زیر استفاده نمود:

- ۱- بازی‌های بدون وسایل ۲- بازی‌های با وسایل ۳- بازی‌های فردی ۴- بازی‌های جمعی ۵- بازی‌های تیمی ۶- بازی‌های همراه با ساز و دهل ۷- بازی‌های فصلی ۸- بازی‌های شبانه ۹- بازی‌هایی که در روز انجام می‌شود. ۱۰- بازی‌های آبی (داخل دریا، استخر، رودخانه) ۱۱- بازی‌های سواره یا سوار کاری ۱۲- بازی‌های همراه با گویش، سرود، اشعار ۱۳- بازی‌های نشسته ۱۴- بازی‌هایی که دارای ابعاد آموزشی و تربیتی خاصی هستند. ۱۵- بازی‌های رقابتی ۱۶- بازی‌های مهارتی و قدرتی ۱۷- بازی‌های رزمی ۱۸- بازی‌های استقامتی ۱۹- بازی‌های هوش و فکری ۲۰- بازی‌های ویژه خردسالان ۲۱- بازی‌های ویژه بزرگسالان ۲۲- بازی‌های ویژه مردان ۲۳- بازی‌های ویژه زنان ۲۴- بازی‌های با حرکات سبک و آرام ۲۵- بازی‌های با حرکات سنگین و سخت

جایگاه ورزش‌های بومی و محلی

تثبیت جایگاه حقوقی فدراسیون ورزش‌های روستایی و عشایری به واسطه ضرورت در چارچوب مطالعات سند راهبردی نظام جامع توسعه تربیت بدنی و ورزش در ۱۳۸۴/۵/۳۱ رسماً با برگزاری اولین مجمع فدراسیون، وجاهت لازم را احراز نموده و به عنوان یکی از موثرترین فدراسیونها با حیطة وظایف گسترده، متولی امر برنامه‌ریزی، حمایت و پشتیبانی از فرآیندهای توسعه ورزش در مناطق روستایی و عشایری کشور است.

سیاستها و برنامه‌های این فدراسیون در دو حیطة توسعه ورزش‌های کلاسیک و احیاء و ترویج ورزش‌های سنتی و بازی‌های بومی و محلی طبقه بندی و تعریف شده

است ولی گستردگی و تعدد روستاها در کشور باعث شده که به ورزش‌های بومی و محلی در مناطق عشایری توجه کمتری بشود که خود مستلزم عزم ملی و برنامه ریزی مناسب در این راستا می‌باشد.

نقش اجتماعی ورزش‌های بومی و محلی در استان سیستان و بلوچستان:

تدابیر ویژه بزرگان قدیم برای دفاع و جلوگیری از هجوم توحش ویرانگر که تمدن بزرگ ایرانی را همیشه به مخاطره می‌انداخته است موجب شده است انواع بازی‌ها طوری طراحی شود که شاد و پرتحرک و پرتکاپو باشد تا ضمن سرگرمی و پرکردن اوقات فراغت برای بالا بردن آمادگی‌های جسمی و روحی جوانان و آحاد جامعه در مقابله با دشمنان، همواره آمادگی لازم را داشته باشند.

۱- وحدت رویه: یکی از ویژگی‌های بارز این بازیها، بالا بردن حس همدلی و تمرین و ممارست وحدت رویه و یک صدایی در برابر حریف و دشمن بوده است.

۲- تیز هوشی: زرنگی و زندگی و عیاری و شناسایی نقاط ضعف حریف و دشمن از ویژگی‌های دیگر این بازی است.

۳- جامعه پذیری و هویت اجتماعی: بالا بردن فهم و آگاهی برای نگهداری و باثباتی از یک اصل بسیار مهم که تداوم یک اجتماع با همبستگی و پیوستگی همه افراد امکان پذیر خواهد بود و در طی انجام آیین بازی‌ها، این درس بسیار بزرگ به تمامی اقشار جامعه داده می‌شود که با تمام قدرت و توان فردی باید فکر و اندیشه اجتماعی داشت.

۴- نقش و جایگاه برجسته رهبری و سپیدمویان: تعریف جایگاه رهبری و بزرگان، درس دیگر این بازیهاست که بدون استثنا، در هر بازی، یک فرد باتجربه به عنوان رهبر یا سراسناده حضور دارد و حرف و گفتار این فرد لازم‌الاطاعه است و شرایط هماهنگی و پیروزی با اوست.

۵- بالا بردن توان‌های نهفته:

الف: استفاده از چشم در تاریکی

ب: استفاده از گوش و دقت نظر از حرکات و کوچک‌ترین و ضعیف‌ترین صداها

ورزش‌های بومی و محلی در استان سیستان و بلوچستان:

بر اساس شرایط اقلیمی و جغرافیایی و قومی و قبیله‌ای در شمال استان (سیستان) و جنوب استان (بلوچستان)، صدها ورزش بومی و بازی بومی محلی وجود دارد که هر کدام با شرایط منطقه انطباق دارند. هرچند که متأسفانه بسیاری از آنها در حال فراموشی است اما وجهه اشتراک اغلب آنها نیاز به بازنگری و بازسازی و به روز رسانی دارد تا با نیازهای امروزی جوانان عشایر، هم از نظر علمی و هم از نظر ورزش‌های نوین انطباق یابد.

بازی‌هایی همچون خوسو، کیچ زور، کیچ دومه (دامن)، چمک بازی، گل گل، توطن سواری، کبدی کبدی، تغار تغار و ... از جمله ورزش‌هایی هستند که هم اکنون علی‌رغم فراموشی بسیاری از ورزش‌ها، در مراسم و جشن‌ها و مناسبت‌ها اجرا می‌شوند. با نگاهی به ورزش‌های بومی و محلی مختلفی که در شمال و جنوب استان وجود دارد اشتراکاتی امکان‌پذیر است که لازمه آن، شناسایی و برگزاری مسابقات محلی، شهرستانی، منطقه‌ای و استانی و سرانجام ملی و حتی انطباق آن با سایر کشورها جهت المپیک است.

- تنگناها و مشکلات ورزش‌های بومی و محلی در جامعه عشایر استان:

- ۱- پراکندگی و دوری مناطق عشایر استان به جهت نظارت و برگزاری مسابقات
- ۲- عدم اعتقاد مدیران و برنامه ریز به ورزش‌های بومی و محلی
- ۳- نبود ساختار و نیروی انسانی در تشکیلات دستگاه متولی برای ورزش‌های بومی و محلی

۴- شناخت کم متولیان از جامعه عشایری

۵- شناخت کم مسئولین از ورزش‌های بومی و محلی

۶- نداشتن مربی آموزش دیده برای این رشته‌ها

۷- وجود مشکلات فرهنگی برای ورزش زنان و دختران عشایر

- ۸- کم سواد و بی سواد جامعه عشایر و تاثیر آن بر ورزش های بومی و محلی
- ۹- منظور نمودن اعتبار خاص برای ورزش های بومی و محلی در جامعه عشایر
- ۱۰- عدم برنامه ریزی کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت برای ورزش های بومی و محلی در جامعه عشایری
- ۱۱- نبود حداقل امکانات برای برگزاری مسابقات محلی

اثبات فرضیه ها:

فرضیه ۱: کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل اجتماعی و فرهنگی، مانعی جهت توسعه ورزش های بومی و محلی جوانان عشایر محسوب می شود.

الف) دیدگاه جوانان عشایر با توجه به جدول (۲)، متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل اجتماعی و فرهنگی دارای توزیع نرمال نیست، لذا از آزمون غیر پارامتری علامت یک نمونه ای برای آزمون فرضیه استفاده خواهد شد. حال اگر فرض کنیم که:

M: میانه متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل اجتماعی و فرهنگی در جامعه مورد بررسی باشد چون متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل اجتماعی و فرهنگی، مقادیری بین ۱ تا ۵ را به خود اختصاص می دهد، مقادیر کمتر و یا مساوی ۳ را به عنوان عدم تاثیر و بالاتر از ۳ را به عنوان تاثیر در نظر می گیریم. بایستی

$$\begin{cases} H_0 : M \leq 3 \\ H_1 : M > 3 \end{cases}$$

فرضیه های زیر را آزمون کنیم:

یک قاعده آزمون فرض صفر در مقابل یک به صورت زیر می باشد.

اگر و فقط اگر $p\text{-value} < 0,05$ ، آنگاه فرض صفر را رد و فرض یک را می پذیریم.

جدول ۲: آزمون علامت برای متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل اجتماعی و فرهنگی

سطح معنی	میانہ	تعداد - از میانہ			متغیر
		بیشتر	مساوی	کمتر	
۰/۰۰۰	۳/۶۶۷	۲۳۰	۳۲	۱۱۸	متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل اجتماعی و فرهنگی

همانطور که در نتایج جدول بالا ملاحظه می‌شود، چون سطح معنی داری از عدد ۰/۰۵ کمتر شده است، لذا فرض صفر را رد و فرض مقابل را می‌پذیریم؛ یعنی از دیدگاه کارکنان و کارشناسان، کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل اجتماعی و فرهنگی، مانعی جهت توسعه ورزش‌های بومی و محلی جوانان عشایر محسوب می‌شود.

ب) دیدگاه کارکنان و کارشناسان حوزه عشایری

با توجه به آنکه متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل اجتماعی و فرهنگی، دارای توزیع نرمال است، لذا از آزمون پارامتری t یک نمونه‌ای برای آزمون فرضیه استفاده خواهد شد. حال اگر فرض کنیم که:

μ ، میانگین واقعی متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل اجتماعی و فرهنگی، در جامعه مورد بررسی باشد، چون متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل اجتماعی و فرهنگی، مقادیری بین ۱ تا ۵ را به خود اختصاص می‌دهد، مقادیر کمتر و یا مساوی ۳ را به عنوان عدم مطلوبیت و بالاتر از ۳ را به عنوان مطلوبیت در نظر می‌گیریم لذا بایستی فرضهای زیر را آزمون کنیم.

$$\begin{cases} H_0 : \mu \leq 3 \\ H_1 : \mu > 3 \end{cases}$$

یک قاعده آزمون فرض صفر در مقابل یک به صورت زیر می‌باشد.

اگر و فقط اگر $p\text{-value} < 0,05$ ، آنگاه فرض صفر را رد و فرض یک را می‌پذیریم.

جدول ۳: نتایج آزمون t استودنت برای کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل اجتماعی و فرهنگی

متغیر	میانگین	انحراف معیار	آمار t	سطح معنی داری آزمون
متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل اجتماعی و فرهنگی	۳/۹۹۵	۰/۵۴۲	۱۱/۰۱	۰/۰۰۰

همانطور که در نتایج جدول بالا ملاحظه می‌شود چون سطح معنی داری معادل $0.05 = \alpha$ در سطح فرض صفر را رد و فرض مقابل را می‌پذیریم؛ یعنی از دیدگاه کارکنان و کارشناسان و مدیران تربیت بدنی و جامعه عشایر، کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل اجتماعی و فرهنگی مانعی جهت توسعه ورزش‌های بومی و محلی جوانان عشایر محسوب می‌شود. نتیجه اینکه در برنامه ریزی جهت ورزش‌های بومی و محلی بایستی به مسائل اجتماعی و فرهنگی توجه ویژه داشته باشیم که این توجه باعث متمایز دانستن جامعه عشایری از دو جامعه دیگر توجه به مشارکت و مسائل مذهبی (شیعه و سنتی) و دیدگاه‌های قومی قبیل‌های می‌باشد.

فرضیه ۳: کم توجهی مدیران تربیت بدنی به برنامه ریزی در زمینه ورزش‌های بومی و محلی مانعی جهت توسعه ورزش‌های بومی و محلی جوانان عشایر محسوب می‌شود.

الف) دیدگاه جوانان عشایر

با توجه به آنکه متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به برنامه ریزی در زمینه ورزش‌های بومی و محلی، دارای توزیع نرمال نیست، لذا از آزمون غیر پارامتری علامت یک نمونه‌ای برای آزمون فرضیه استفاده خواهد شد. حال اگر فرض کنیم که:

M: میانه متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به برنامه ریزی در زمینه ورزش‌های

بومی و محلی در جامعه مورد بررسی

همانطور که در نتایج جدول ۴ ملاحظه می‌گردد، چون سطح معنی داری از عدد 0.05 کمتر شده است، لذا فرض را رد و فرض مقابل را می‌پذیریم؛ یعنی از دیدگاه

جوانان عشایر، کم توجهی مدیران تربیت بدنی به برنامه ریزی در زمینه ورزش‌های بومی و محلی مانعی جهت توسعه ورزش‌های بومی و محلی جوانان عشایر محسوب می‌شود. جدول ۴: آزمون علامت برای متغیر کم توجهی و مدیران تربیت بدنی به برنامه ریزی در زمینه ورزش‌های بومی و محلی

سطح معنی	میان	تعداد - از میان			متغیر
		بیشتر	مساوی	کمتر	
۰/۰۰۰	۴	۲۹۲	۹	۷۹	متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به برنامه ریزی در زمینه ورزش‌های بومی و محلی

ب) دیدگاه کارکنان و کارشناسان حوزه عشایری

با توجه به آنکه متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به برنامه ریزی در زمینه ورزش‌های بومی و محلی، دارای توزیع نرمال است، لذا از آزمون پارامتری t یک نمونه‌ای برای آزمون فرضیه استفاده خواهد شد.

جدول ۵ - : نتایج آزمون t استودنت برای کم توجهی مدیران تربیت بدنی به برنامه ریزی برنامه ریزی در زمینه ورزش‌های بومی و محلی

سطح معنی داری آزمون	آماره t	انحراف معیار	میانگین	متغیر
۰/۰۰۰	۱۱/۹۹	۰/۵۷۲	۴/۱۴۳	متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به برنامه ریزی در زمینه ورزش‌های بومی و محلی

همانطور که از نتایج جدول بالا ملاحظه می‌گردد چون سطح معنی داری معادل $\alpha = 0.05$ وجود دارد، فرض صفر را رد و فرض مقابل را می‌پذیریم؛

یعنی از دیدگاه کارکنان و کارشناسان، کم توجهی مدیران تربیت بدنی به برنامه ریزی در زمینه‌های ورزشی بومی و محلی، مانعی جهت توسعه ورزش‌های بومی و محلی جوانان عشایر محسوب می‌شود.

نتیجه اینکه واقعیات جامعه عشایری با ویژگی‌های کوچندگی و معیشت دامداری شناخته می‌شود. برنامه‌ریزی ورزشی هم با همین نگاه بایستی تدوین و اجرا شود تا ورزش‌های بومی و محلی نقش ارزنده خود را در این زندگی به نمایش می‌گذارد.

فرضیه ۳: کمبود اعتبارات مانعی جهت توسعه ورزش‌های بومی و محلی جوانان عشایر محسوب می‌شود.

الف) دیدگاه جوانان عشایر

با توجه به آنکه متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل اعتباری و بودجه‌ای، دارای توزیع نرمال نیست، لذا از آزمون غیر پارامتری علامت یک نمونه‌ای برای آزمون فرضیه استفاده خواهد شد. حال اگر فرض کنیم که:

M: میانه متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل اقتصادی و بودجه‌ای، در

جامعه مورد بررسی

جدول ۶: آزمون علامت برای متغیر کم توجهی و مدیران تربیت بدنی به مسائل اعتباری و

بودجه‌ای

متغیر	تعداد - از میانه			سطح معنی
	کمتر	مساوی	بیشتر	
متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل اعتباری و بودجه‌ای	۹۰	۳۸	۲۵۲	۰/۰۰۰

همانطور که از نتایج جدول بالا ملاحظه می‌شود، چون سطح معنی داری از عدد ۰/۰۵ کمتر شده است، لذا فرض را رد و فرض مقابل را می‌پذیریم؛ یعنی از دیدگاه

جوانان عشایر، کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل اقتصادی و بودجه‌ای مانعی جهت توسعه ورزش‌های بومی و محل جوانان عشایر محسوب می‌شود.

ب) دیدگاه کارکنان و کارشناسان حوزه عشایری

با توجه به آنکه متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل اعتباری و بودجه‌ای، دارای توزیع نرمال است، لذا از آزمون پارامتری t یک نمونه‌ای برای آزمون فرضیه استفاده خواهد شد. حال اگر فرض کنیم که:

μ : میانگین واقعی متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به اقتصادی و بودجه‌ای،

در جامعه مورد بررسی

جدول ۷- نتایج آزمون T

متغیر	میانگین	انحراف معیار	آمار t	سطح معنی داری آزمون
متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل مالی و اعتباری	۳/۸۳	۰/۶۰۵	۸/۲۲	۰/۰۰۰

همانطور که در جدول بالا ملاحظه می‌شود چون سطح معنی داری معادل ۰/۰۰۰ در سطح $\alpha = 0.05$ وجود دارد، فرض صفر را رد و فرض مقابل را می‌پذیریم؛ یعنی از دیدگاه کارکنان و کارشناسان، کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل اعتباری و بودجه‌ای، مانعی جهت توسعه ورزش‌های بومی و محلی جوانان عشایر محسوب می‌شود. نتیجه اینکه توجه به مسائل مالی و اعتباری و تعیین جایگاه ورزش‌های بومی و محلی در اعتبارات استانی به ویژه این ورزش‌ها موثر بوده است.

فرضیه ۴: توجه نداشتن مدیران تربیت بدنی به مشکلات اجرایی ورزش‌های بومی و

محلی، مانعی جهت توسعه ورزش‌های بومی و محلی جوانان عشایر محسوب می‌شود.

الف) دیدگاه جوانان عشایر

با توجه به آنکه متغیر کم توجهی مدیران به مشکلات اجرایی ورزش‌های بومی و محلی، دارای توزیع نرمال نیست، لذا از آزمون غیر پارامتری علامت یک نمونه‌ای برای آزمون فرضیه استفاده خواهد شد. حال اگر فرض کنیم که:

M: میانه متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مشکلات اجرایی ورزش‌های بومی

و محلی در جامعه مورد بررسی

جدول ۸ آزمون علامت برای متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مشکلات اجرایی

ورزش‌های بومی و محلی

سطح معنی	میانه	تعداد - - از میانه			متغیر
		بیشتر	مساوی	کمتر	
۰/۰۰۰	۳/۱۶۷	۲۹۰	۰	۹۰	متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مشکلات اجرایی ورزش‌های بومی و محلی

همانطور که در جدول بالا دیده می‌شود، چون سطح معنی داری از عدد ۰/۰۵ کمتر شده است، لذا فرض را رد و فرض مقابل را می‌پذیریم؛ یعنی از دیدگاه جوانان عشایر، کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مشکلات اجرایی ورزش‌های بومی و محلی مانعی جهت توسعه ورزش‌های بومی و محل جوانان عشایر محسوب می‌شود.

ب) دیدگاه کارکنان و کارشناسان حوزه عشایری

با توجه به آنکه متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مشکلات اجرایی ورزش‌های بومی و محلی، دارای توزیع نرمال است، لذا از آزمون پارامتری t یک نمونه‌ای برای آزمون فرضیه استفاده خواهد شد. حال اگر فرض کنیم که:

μ : میانگین واقعی متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مشکلات اجرایی

ورزش‌های بومی و محلی، در جامعه مورد بررسی

جدول ۹ نتایج آزمون t استیودنت برای کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مشکلات اجرایی ورزش‌های بومی و محلی

متغیر	میانگین	انحراف معیار	آمار t	سطح معنی داری آزمون
متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مشکلات اجرایی ورزش‌های بومی و محلی	۳/۸	۰/۵۷۵	۸/۳۵	۰/۰۰۰

همانطور که در جدول بالا دیده می‌شود چون سطح معنی داری معادل ۰/۰۰۰ در سطح $\alpha = 0.05$ وجود دارد، فرض صفر را رد و فرض مقابل را می‌پذیریم؛ یعنی از دیدگاه کارکنان و کارشناسان، توجه نداشتن مدیران تربیت بدنی به مشکلات اجرایی ورزش‌های بومی و محلی، مانعی جهت توسعه ورزش‌های بومی و محلی جوانان عشایر محسوب می‌شود.

نتیجه اینکه پراکندگی و دوری از مناطق عشایر باعث شده که این جامعه در اولویت کار کمتر دستگاهی قرار گیرد، لذا بایستی با ایجاد ساختار تشکیلاتی مشخص برای ورزش‌های بومی و محلی، از فراموشی آن‌ها جلوگیری نمود.

فرضیه ۵: کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل آموزشی ورزش‌های بومی و محلی، مانعی جهت توسعه ورزش‌های بومی و محلی جوانان عشایر محسوب می‌شود.

الف) دیدگاه کارکنان و کارشناسان حوزه عشایر

با توجه به آنکه متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل آموزشی ورزش‌های بومی و محلی، دارای توزیع نرمال نیست، لذا از آزمون غیر پارامتری علامت یک نمونه‌ای برای آزمون فرضیه استفاده خواهد شد. حال اگر فرض کنیم که:

M: میانه متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل آموزشی و ورزش‌های

بومی و محلی در جامعه مورد بررسی

جدول ۱۰: آزمون علامت برای متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل آموزشی

ورزش‌های بومی و محلی

سطح معنی	میان میان	تعداد - از میانه			متغیر
		بیشتر	مساوی	کمتر	
۰/۰۰۰	۳/۳۳	۲۵۶	۳۹	۸۵	متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مشکلات اجرایی ورزش‌های بومی و محلی

همانطور که از نتایج جدول بالا ملاحظه می‌شود، چون سطح معنی داری از عدد ۰/۰۵ کمتر شده است، لذا فرض را رد و فرض مقابل را می‌پذیریم؛ یعنی کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل آموزش ورزش‌های بومی و محلی، مانعی جهت توسعه ورزش‌های بومی و محل جوانان عشایر محسوب می‌شود.

ب) دیدگاه جوانان عشایر

با توجه به آنکه متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مشکلات اجرایی ورزش‌های بومی و محلی، دارای توزیع نرمال است، لذا از آزمون پارامتری t یک نمونه‌ای برای آزمون فرضیه استفاده خواهد شد. حال اگر فرض کنیم که:

μ : میانگین واقعی متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل آموزشی ورزش‌های بومی و محلی در جامعه مورد بررسی

جدول ۱۱- نتایج آزمون t استیودنت برای کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل

آموزشی ورزش‌های بومی و محلی

سطح معنی داری آزمون	آمار t	انحراف معیار	میانگین	متغیر
۰/۰۰۰	۹/۷۵	۰/۵۱۵	۳/۸۴	متغیر کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل آموزشی ورزش‌های بومی و محلی

همانطور که از نتایج جدول بالا ملاحظه می‌شود، چون سطح معنی داری معادل ۰/۰۰۰ در سطح $\alpha = 0.05$ وجود دارد، فرض صفر را رد و فرض مقابل را می‌پذیریم؛

یعنی از دیدگاه کارکنان و کارشناسان، کم توجهی مدیران تربیت بدنی به مسائل آموزشی ورزش‌های بومی و محلی، مانعی جهت توسعه ورزش‌های بومی و محلی جوانان عشایر محسوب می‌شود.

نتیجه اینکه از شیوه نوین ورزش‌های بومی و محلی از طریق آموزش‌ها به جوانان عشایر و مربیان و دست اندرکاران نقش مهمی در احیای این ورزش‌ها در مناطق عشایری خواهد داشت.

سوال: آیا بین دیدگاه کارشناسان و جوانان عشایر در خصوص کم توجهی به ورزش‌های بومی محلی و جهت توسعه این ورزش‌ها، تفاوت معنی داری وجود دارد؟
با توجه به آنکه دیدگاه کارشناسان در خصوص کم توجهی به ورزش‌های بومی محلی جهت توسعه این ورزش‌ها نرمال می‌باشد لذا بایستی فرض بالا را با آزمون آماری غیر پارامتری ویتنی آزمون کنیم.

جدول ۱۲- نتایج آزمون مان ویتنی برای مقایسه عوامل کم توجهی به ورزش‌های بومی محلی

جهت توسعه این ورزش‌ها

سطح معنی داری آزمون	آمار Z	آمار U	میانگین رتبه‌ها		متغیرها
			کارشناسان	جوانان عشایر	
۰/۰۰۰	-۴/۲۳۲	۳۹۴۲/۵	۲۰۰/۸۸	۲۸۸/۹۹	کم توجهی به مسائل اجتماعی و فرهنگی
۰/۰۰۱	-۳/۲۸۸	۴۵۹۷	۲۰۲/۶	۲۷۰/۸۱	کم توجهی به برنامه‌ریزی‌ها
۰/۰۰۰	-۴/۲۱	۳۹۶۷/۵	۲۰۰/۹۴	۲۸۸/۲۹	کم توجهی به مسائل اعتباری و بودجه
۰/۰۰۰	-۴/۱۱۳	۴۰۳۸/۵	۲۰۱/۱۳	۲۸۶/۳۲	کم توجهی به مشکلات اجرایی
۳۰۳/۵۶	-۴/۹۸۴	۳۴۱۸	۱۹۹/۴۹	۳۰۳/۵۶	کم توجهی به مسائل آموزشی

همانطور که از جداول بالا ملاحظه می‌شود، کارشناسان و جوانان عشایر هر دو معتقدند که در خصوص ورزش‌های بومی محلی، کم توجهی مدیران باعث رکود و عدم توسعه ورزش‌های بومی و محلی عشایر می‌شود؛ ضمن اینکه مدیران و کارشناسان نسبت به جوانان عشایر اهمیت بیشتری می‌دهند.

نتیجه گیری و پیشنهادات

- ۱- جامعه شهری، روستائی و عشایری به صورت مستقل از هم دیده شوند و الویت‌های ورزشی هر کدام منطبق با آن جامعه برنامه ریزی شود تا سهم عشایر در اولویت‌ها فراموش نشود.
- ۲- ورزش‌های بومی و محلی مشترک شهرستانی، استانی و کشوری شناسایی و در طول سال با برگزاری مسابقات، جشن‌ها و جشنواره‌ها، این ورزش‌ها به مردم شناسانده شود.
- ۳- جایگاه قانونی ورزش‌های بومی و محلی در اسناد بالادست و به ویژه در برنامه راهبردی استان گنجانیده شود.
- ۴- در برنامه‌ریزی‌ها، به مسائل مهمی مانند مسائل فرهنگی اجتماعی، آموزشی، مشکلات اجرایی، مالی و اعتباری خاص جامعه عشایر توجه شود.
- ۵- سهم ورزش عشایر بر اساس جمعیت هر شهرستان مشخص و ساختار تشکیلاتی در دستگاه متولی ورزشی برای ورزش‌های بومی و محلی پیش‌بینی گردد.
- ۶- ورزش‌های بومی و محلی از نظر علمی با ورزش‌های نوین امروزی تطبیق و به روز شوند.
- ۷- با ایجاد جاذبه، رغبت جوانان عشایر را به ورزش‌های بومی و محلی بیشتر کنیم.
- ۸- برای ورزش‌های بومی و محلی، مربیان کارآموده تربیت، تا استعدادهای جوانان عشایر را شناسایی و شکوفا نمایند.

فهرست منابع:

۱. ثمره طالبی، مریم (۱۳۹۱). بررسی ارزیابی عملکرد مدیران تربیت بدنی بر ورزش‌های بومی و محلی جوانان عشایر استان سیستان و بلوچستان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور واحد گرمسار.
۲. مرکز آمار ایران (۱۳۸۸). سرشماری اقتصادی اجتماعی عشایر کوچنده کشور (۱۳۸۷). چاپ اول.
۳. سازمان امور عشایر ایران (۱۳۸۴). آئین‌نامه ساماندهی عشایر کشور مصوب هیئت دولت.

۴. اداره کل امور عشایر استان سیستان و بلوچستان (۱۳۹۰). برنامه راهبردی (استراتژیک) در افق ۱۴۰۴.
۵. رئیس‌الذاکری، غلامعلی (۱۳۷۰). کاندو، فرهنگ مردم سیستان. چاپ اول، انتشارات سعید مشهد.
۶. گزارش کارشناس فدراسیون روستایی و عشایری.
۷. اسمعیلی، محمدرضا (۱۳۸۹). تاریخ تربیت بدنی و ورزش. انتشارات آوای ظهور، چاپ دوم.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی